

PESMICE

Franceta Kosmača.

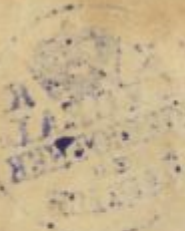
V Zagrebu

national Karol Albrecht

1864.

FRANČIŠEK
FRANČIŠEK
O svobodi strune bom prebiral
O združenji sinov Slave bom;
Z glasi zadnjimi še zvest umiral
Za Sloven'jo blago, dragi dom.

Dr. L. Toman.

V Ljubljani
Natislo se je leta 1881

Koga Bogovi milujejo vmrje mlad.

Menander.

Lejte, zopet je vzela hladna zemlja v svoje naročje vnetega, nadepolnega mladenčca Franceta Kosmača! — Mila žalost mora res presuniti vsacega domoljuba zaslišavšega v denešnjih viharaih časih tako novico, ko ne more zasojnjena domovina nikamor svojih nježnjih ročic stezati, ako ne k svojim vernim otrokom, ko se ne more od nikodar in nikogar nadjati boljše bodočnosti, ako ne od svojih zvestih, nepopačenih sinov. — Komaj začel je svoje duševne moči obračati k njenej koristi, prestriže mu že daljnja delovanja nemila osoda. Nije napisal sicer slavnih del, ali dosti je napisal za svojo starost — in res škoda bi bila, da se še to sim ter tje pozgubi, res žalostno bi bilo, da se njegovo ime kot Šamperlovo ali Engelmanovo

prezgodaj popolnoma pozabi. Temu saj nekaj priti v okom, sklenil sem drobne pesmice iz njegove zapuščine v posebnih bukvicah dati na svetlo. Naj spričujejo, da je pred nedavnim jenjalo res tolči pošteno, domoljubno srce. In ker sem že odločil pesmice svojega vernega pobratima izročiti slavnemu občinstvu, naj priložim tu še nekoliko črtic iz njegovega viharnega življenja:

France Kosmač rodil se je leta 1845 v Cirknem na Goriškem. Svoja najprva leta preživel je v svojem zavičarji, ter je ovce pasel in kakor sam pravi po travnicah skakljal metulje lové. Ali meseci in leta urno teko in našega Franceta je tudi odgnala opotočna sreča iz rojstnega kota odpeljavša ga v šole na svitlo Gorico. Tu je ostal več let, prisiljen, kakor večina goriških slovenskih učencev, zadovoljiti se le s pičlo hrano tako imenovano „mineštro“. Po goriških šolah je največ hlač pogulil in se pošteno s prvim klasom vlekel od šole do šole. Kakor imajo pa sploh vsi kmeški roditelji, ki pošljejo svojega sina v šole, le v tem svoje edino veselje, da „mešenc“ postane, imeli so tudi njegovi. Tegadel spravijo ga leta 1858 po priporo-

kah in prošnjah že kot tretješolca v tako imenovani „Knabenseminarium“. Kako malo mu je pa v tej nastavi (institutu) bilo po vseči, poje sam v pesmi „Toga srca“, v kateri zdihuje živimi občutki po zlatej svobodi. Ostal je v tem šemenišči še v sedmej šoli do velike noči. Vsled nekterih neugodnosti pa, ki jih je tamkej imel, ponajveč zastran svojega domoljubnega srca, spremisli se, sleče staro črno kuto ter pride v šole na Reko, kjer ostane celi drugi tečaj. Sploh je že po celej Avstriji znano, da so napravili bili reški gimnazijalci zadnji den šolskega leta neko demonstracijo nehoteči iti v sobo, v kateri ni bilo ne narodne zastave, ne slike djakovskega vladike; in ker so počemši od tretješolcev vsi te „hudobije“ bili deležni, bil je tudi on. To je imelo pa za njega, kakor tudi za marsiketelega družega, žalostne posledice. Ostane še dva dneva na Reki, dokler nisem jaz z maturo gotov bil; in ko je bilo vse dokončano zapustiva reške ulice, ter jo zavijeva proti svomu zavičajnu. Marsikaj sva si na poti pripovedovala kod, kaj in kako? Sklene osmo šolo končati na goriškej gimnaziji, in res se oglasi v početku šolskega leta pri dotičnem vodji, — ali

v tem času pridejo že glasovi z Reke, nevem ali od gimnazijalskega ali od policijskega vodstva, in našega Franceta niso hteli po nobeni ceni v šolo prijeti. Pošlje o tej zadevi prošnjo na c. k. namestništvo v Trst, ali vse — zastonj. Vvidiv, da mu na Gorici rožice cvesti nemorejo zapusti jo, ter priroma o božičih v Zagreb, kjer ga jegov ujec g. dr. Anton Rojec dobrovoljno v svoje hišo prejme. Prijelo ga je tudi tukajšno gimn. vodstvo po dovoljenji vis. kr. namestništva celo kot javnega učenca v osmi gimnazijalni razred, kateri je obiskoval d o preddneva svoje nagle smrti 31. januarja pično po vsih šolskih postavah.

Rajni je bil visoke, čvrste postave, pravi korenjak na telesu in duši. Nikedar ne bi se na koga razjezil, da še celó razžaliti ni mogel nikogar. V društvu zmirom vesel, prepeval je najraje narodno pesem Pivčeva*) Kedar so se vnele v njem narodne ideje, nemorem ravno povedati, le to bi znal reči, da prav zgodaj, ker že v petej šoli loti se pre-stavljanja greške Ilijade, ketere je prvi dve knjizici poslovenil v izvirnej meri in ju potem v

---

*) Glej 3. snopič „Torbice“ t. 1.

šestej in sedmej šoli pilil in popravljaj. Kakor pridna bučelica znal je tudi šolske počitnice obračati v svojo in splošno korist, nabiraje v tem času narodne pravlice, vraže, vganjke prislovice in pesni, katerih je mnogo nabral in izročil slavnemu profesorju v goriškem šemenišči g. Kocijancič Stepanu. Učil se je pridno, posebno slovanskih jezikov. Hrovaški je prav dobro govoril in pisal, česki je dobro razumel, kaj rado pa je rusovske bukve prebiral. Bil je v resnici pravi domoljub in ne le Slovenec, ampak Slovan, ter nikakoršen strašivec. V svojej ranej mladosti spoznal je že, koliko trpi naša ožuljena domovina pod tujo silo. Dobro si je vcepil v glavo Prešernove besede: »ktera zdaj grob ima komej za nas.« Ta misel dije skoraj v vsih njegovih pesmicah, katerih nekaj je že »Torbica« spravila na svetlo.

Seznav, da je vmrl, nisem mogel verjeti in nisem verjel, dokler ga nisem zagledal na parah. Sošolci zložili so mu v spomin lepo pesem »kita maslina«. Na svečnico je bil pogreb. Vse polno ljudi vrelo je od vsih strani, posebno dosti njegovih rojakov zagrebških Slovencev, ki ga so s žalostnim srcem

spremili do mrzle mogile. Žalostna godba spremljevala je mrtvo truplo na pokopališče, sv. Petra, na katerem so mu sošolci tožno mrtveško pesem zapeli.

Počivaj mirno, dragi pobratim v hladnej zemlji, saj si tako imel na njej le malo veselih, radostnih dni. Niso ti sijale ne zvezdice prehodnice, ne luna premila, temoč le temna noč spremljevala te je v viharinem življenji. Počivaj torej sladko dragi rojak, saj

Lepše solnce tebi sije,
Lepša zarja romeni.

V Zagrebu meseca aprila 1864.

Matevž Trnovec.

Moja žalost.

Ne tuli osjstrega viharja sila
Prijetna sapica pihlja mi v lice,
Goné po nebu lehke se meglice,
Prijetna spomlad spet je nastopila.

Nemirna lastavka se je vrnila,
V dišečem gaji se glasijo tice,
Po logih pisanih cvetô cvetice,
Povsodi vlada radost rajskomila.

Vse veseli se, radostno prepeva,
Da se po dolih in hribeh odmeva,
Le meni srce še nemirno bije.

Ne mika cvet me, ptic ne melodije,
Okó mi vsehlo zarad toge gine,
Ko spomnim se nesrečne domovine.

Na morji.

(V kvarnerskem zalivu.)

Po nebnej zvezde migljajo višavi,
Na mirno zemljo doli lesketajo,
Povsodi žarke svoje razlevajo,
Na morskej ladja giblje še širjavi.

Vse tiho je, — ko v nemej je puščavi,
Valovi morski tukaj le šumljajo,
Okoli ladje male šepetajo,
Ter se zibljo po daljnjej zelenjavi.

In čez iztočne isterske planine
Zažene mili vetrič se pihljaje,
Ter se polehkoma na morje zlije.

Čedalje bolj prijetniše mi dije,
Ko htel bi mi pozdrav prinesť pevaje
Iz daljne mile moje domovine!

Očevini?

Domače zapustivši že planine
Hitim v dežele ptuje oddaljene;
Kaj me od tebe kraj premili žene
Čez ceste, steze, čez gore, doline?

Al solnce tu mi menda več ne sine?
So druge strane sveta bolj milene?
Kje priti mnim do svrhe zaželjene?
Al več ne ljubim drage očevine?

Še mi je v mislih očevina mila,
Še zaradi nje me rane žgô skeleče,
Ker zmir brezbožna ž njoj še vlada sila;

Še zmir srcé mi za njo gine, vmira,
Al v kraje mi neznane iskat sreče
Osoda opotočna me 'z domovja tira.

Sloveniji.

Prelepa si slovenska domovina!

V planjavah tvojih snegovi kopné,
V dolinah tvojih reke se valé,
Prežlahna loza krije ti brdina.

Bogata si slovenska domovina!

Sreberne kaplje tebi se cedé,
Koristne rude tebi se talé,
Redi te voda, gora in dolina.

In zemlja ti se pišéš Slovenija,

Oj kako radost mi srce prešine,
Ker morem šteti se med tvoje sine.

Al zraven mila žalost, domačija,

Osrčje za te vneto mi zaliva,
Ker zmir še tuja moč na tebi biva.

Zavičajju.

Ostani z Bogom kraj preljubeznjivi,
Kjer živel mila sem otročja leta,
Me sreča žene v druge kote sveta,
Ostani z Bogom torej — Bog te živi!

Vem, sicer, da povsod bo sreči krivi
Mi kljubovat', ki dobro le obeta,
In vendar šaple samo s trnjem spleta;
Vem, da nebó mi kril oblak bo sivi.

Saj vem, da mi nikjer tako ne bode
Ko v tebi, — alj ločit' do boljše zgóde
Se moram — deleč, deleč v svet podati.

Tak z Bogom — to srce za te še bije
In bilo bo' in ko rajske harmonije
Mu zatoné — te če še pozdravljati.

Na prostem.

Noč temna mirno zemljo krije,
In tiho, mirno vse je, vse že spi
Le zdaj pa zdaj se sova oglasi
In ojstra sapa gozdov vrhe brije.

Pa zorja se čez zemljo kmal' razlije
In zmirej bolj in bolj se že svetli,
In od izhoda zopet se deni. —
Jutranje svetlo solnce jasno sije.

Jaz tudi zdihoval sem vedno milo
V temoti črnej strašne vjétosti
In žalostno je moje srce bilo.

Živenja pa nebó se zopet mi
Prekrasno in vedró je razsvetlilo,
Ter zopet solnce nade mi blišči.

Slovanska zarja.

Po nebu jasnem solnce plava milo,
Oblaci pa se črni pripodé,
In solnce svitli žarki obledé,
Očem se našim solnce je zakrilo.

Al dalej žene urno veter s silo
Oblake, ki urno naprej hité,
Na zemljo solnce žarki posveté,
In nas ogrevajo prijetno milo.

Tako je bilo tudi tebi Slava,
Oblaci črni so te, kakor solnce, krili,
Viharji ojstri so ti lice brili.

Odkrila so se ti nebesa plava,
Svobode nada ti je zasvetila,
Da nikdar več ne bi se ti zakrila!

Prešernu.

Od deve zapuščenemu ti Vile
So blagi čut in lire glas doneči,
Sonetov blagoglasnih vir cveteči
K tolažbi v vednej togi podarile.

In milo strune so se ti glasile,
Ko vbiral pevec ti si je sloveči,
Z mogočno roko v vednej ti nesreči,
Ti srčne rane pesmi so hladile.

Al hladna zemlja zdaj že tebe krije;
V globini hladne spavaš že gomile,
In srčne rane so se zacelile.

Mirú ti blago solnce unkraj sije,
Visoko nad oblaki duh tvoj bdije,
Navdaja krepko sine Slave mile.

Vodniku.

Noč temna obdaja
Slovenske goré,
Od Drave do Soče
Še v spanji je vse.

Al zora na nebu
Se zaromeni;
Iz trdega spanja
Se tiček zbudi.

Pod na Vršac se,
Slovenski Parnas,
In tamkej povzdigne
Budični svoj glas:

„Den beli prihaja
Noč temna beži,
Vstanite na noge
Na delanje vsi!“

Ko ptičice glas ta
Zasliš'jo z goré,
Iz trdega spanja
Se urno zbudé.

In ena za drugo
Iz gnjezda zleti,
In pesmica sladka
Iz ust jej doni.

Od Drave do Soče
Prepeva že vse;
Slovincem spet vroče
Za dom je srcé.

Nekdaj in zdaj.

Po travnici skakljaj
Sem deček vesel,
Cvetice sem trgal
In pesmice pel.

Po gajih sem ptice
Metulje lovil;
V nedolžnem veselji
Presrečen sem bil.

Al časa preurno
Vrti se koló,
Ker meseci in leta
Preurno tekó.

Gaj, ptice, cvetice
Sem ljubil nekđaj,
Slovenije blagost
Srce želi zdaj:

Slovenije mile
Povzdigniti čast,
Svobode nje svete
Pospešiti rast.

Nekđajne spolnjene
So bile željé,
Zdaj najti ne more,
Kar išče srcé.

Poprej zadovoljen
Vesel sem bil zmir,
Zdaj 'z srca mi zbežal
Preljubi je mir.

Domovini.

Mila mati domovina!
Sprejmi vernega ti sina
U naročje svoje blago!
Za svobodo tvojo sveto
Srce bo mi vedno vneto
In za sinov tvojih zmago.

Um in pamet, srce moje,
Prsi, roki, vse je tvoje,
Rad prelijem kri, življenje
Sem pripravljen žrtvovati,
Da le tebe vidim vstati,
Da le tvoje zrem rešenje.

In ko bomo te zbudili,
Vrage svoje podušili,
Zloga bo povsod vladala.
Od izhoda do zahoda,
Zloga geslo bo naroda,
Zloga vse navduševala.

Tedaj smel se bom vrniti
In srčno pred te stopiti ;
In, ki bil sem se zmago,
Boš sprejela domovina
Me ko zvestega ti sina
U naročje svoje blago!

Savi.

Teci, teci urno bistra Sava,
Slavna hčerka sivega Triglava!
Teci, teci, ter z vezjo edino
Grli nas in našo domovino.
Združi nas Slovence in Hrvate,

Srbe in Bolgare, — hrabre brate,
Teci in prijazno vse pozdravi,
Slehernega želje jim objavi.

Reci, da tud mi zdaj domovini
Smo in vedno bomo zvesti sini;
Reci, da nam želja je največa
Slavne naše domovine sreča.
Reci, da smo glave pomolili,
Da smo jarem sožnosti zlomili,
Ki nas trl je marsikako leto
Teptajoči pravo naše sveto.

Spomni je, da ena nas rodila
Mati, ena nas je le dojila.
Spomni je, da vsi smo stari brati,
Ki poprej ne smemo počivati,
Dokler zopet vsi se ne sklenemo,
Brezdno, ki nas loči izpolnemo,
Da si narod eden bomo mili,
Kakor smo že v davnih časih bili.

Da se od Balkana do Triglava,
In od Jadre, pa do tje, kjer Sava
Se izliva v Donavo mogočno,
Ž njo vijé se v črno morje točno,
Odmevala bode ena pesem mila,
Ena čut slovanska vsim bo bila
Za premile blagost domovine,
Ki rodila bo le zveste sine.

Rusiji.

Rusija mogočna
Prvi dom Slovanov,
Ki si razdrobila
Moč tatarskih kanov.

Ki od sebe odgnala
Si sovražne spake,
Ki si pred nedavnim
Zbila zapadnjake.

Rešila svobodo
V svojem si požari,
Si ostala zvesta
Šegam, veri stari.

Solnce tvojim zemljam
Nikdar ne zahaja,
Tvoje širno carstvo
Slava, moč obdaja.

K tebi zdaj kričimo
Tvoje krvi sini,
Da desnica tvoja
Enkrat nas zjedini.

K tebi hrepenimo
Sini zarobjeni,
Da s pomočjo tvojo
Bomo osvobojeni.

Na te zdaj zanaša
Célo se slovanstvo,
Da pokažeš svetu
Njega veličanstvo.

Budnica.

Junaci na suhem, junaci na morji,
Junaški obnašamo mi se povsod :
Junaški za dom smo se zmir bojevali,
Junaški za svobodo se vojskovali.
Nezloga nas gadna je le premagala,
Nezloga je ptujce v naš dom pripeljala,
Nezloga pobrala pravice nam stare,
Nezloga je kriva, da sožnost nas tare.

Tedaj, ker nezloga vse zlo porodila,
Le zložno, le zložno! le hajdmo na boj!
Le srčno! po pravač nikar žalovati!
Le srčno na boj! sovrag mora jih dati!
Zlomimo pogumno in s krepko desnico
Spet sôžnosti jarem; in sveto pravico
Junaških očetov si zopet vzemimo.
Po zlatej svobodi se zopet ozrimo!

Junaški pogum nam v osrčji še bije,
Junaška še teče po žilah nam kri.
Junaški se dajmo povsod obnašati,
Junaški in slavno povsod bojevati,
Le zložno in srčno Slovani premili,
Le s srčnostjo bomo si slavo dobili,
Ker zmirej le srčnemu sreča pomaga,
Strašivec pod mečem pogine sovraga.

Zgubljena prostost.

Kakor hitri jelen ranjen
Po studenci hrepeni,
Simtertje po gozdu tava
Išče, dok ga ne dobi.
Išče, da skeleče rane
Si zacelil urno bi,
Ako ga dobit' ne more
Kmalo, kmalo omedli.

Da se od Balkana do Triglava,
In od Jadre pa do tje, kjer Sava
Se izliva v Donavo mogočno
Ž njo vijé se v črno morje močno,
Odmevala bode ena pesem mila,
Ena čut slovanska vsim bo bila
Za premile blagost domovine,
Ki rodila bo le zveste sine.

Večernji zvonček.

(Po Némčiči)

Po stezi potnik grede
Prehodiv gozd in log,
V dolino potovaje
Počasnih pride nog.

V osrčji toge nosi
Nekdajnih burnih dni,
Osodo preišluje,
Okó se mu solzi.

Že solnčice zahaja,
Se nagne beli dan;
I iz bližnjega zvonika
Zapoje zvon glasan.

Premilo se razlega,
V hribe v dolé doni,
Kristjana opominja
Naj Jezosa časti.

Po stezi potnik grede
Srce tišči ga tog,
Zaslišav zvona glase
Izdihne poln nadlog:

„Oh zvonček ljubeznjivi
Kak milo se glasiš!
Kedaj glasove svoje
Pa meni zadoniš?!

Materi ste krivi.

(Srbska narodna).

Na obalu vode Save
Fantič hodi, konja vodi
In klobuček v roci nosi
In v klobuček solze lije;
Pa preklinja vodo Savo:
„Bog te vbij, o voda Sava!
Te prebroditi ne morem,
Te preplavati ne morem,
Da devičico poljubim.“

Pa devičica mu pravi :
„Vodo Savo več ne kolni,
Saj ni tebi Sava kriva,
Ampak mati ti je kriva ;
Tebi tvoja, meni moja.
Tvoja mati govorila :
Ne dam sina do poletja.
Moja mati govorila :
Ne dam hčerke do jeseni.“

Zgubljena prostost.

Kakor hitri jelen ranjen
Po studenci hrepeni
Simtertje po gozdu tava
Išče, dok ga ne dobi.

Išče, da skeleče rane
Si zacelil urno bi,
Ako ga dobit' ne more
Kmalo, kmalo omedli.

Tako tudi iščem tebe
Draga miljena prostost ;
Tvoja zguba porinila
Mi v srce strupeno ost.

Tebe iščem radost moja,
Tebe hrepenim objet'
In po tebi le zdihujem
Tebe hočem le imet'.

Iščem, iščem nič ne najdem,
Kaj sirota čem storit',
Kje zdravila zdaj si hočem
Za srce bolnó dobit'?

Trojni pozdrav.

Zdrava bodi domovina mila,
Tebi prvi moj pozdrav velja ;
Domovina draga ti dobila
Si mi prvo mesto kraj srca,
Ti si vedno v mislih mi :

Kedar spavam so senja mi,
Kak ti dobro se godi,
Ko pa zora me predrami,
Spet srce me zaboli,
Ker še vse pri starem je ostalo.

Zdravi štarši in prijatli mili,
Vami drugi moj pozdrav velja;
Vi predragi vi ste zaslužili
Drugi kraj tik mojega srca.
Ker ste vedno s trudom me
V mládosti pred vsem čuvali,
Kedar še v nevednosti
Sem v otročjej dobi zali,
V milej oh nedolžnosti
Živel pri vas srečno v vsem veselji.

Zdrava bodi deva roželična,
Tebi tretji moj pozdrav velja;
Tvoja vzela je lepota mična
Tretji kraj tik mojega srca
Kako nježna, mila si,

Ali tvojih oči pšica
Me zadela strašno je;
Kedar vidim te devica
Srečen sem, in prav mi gre,
Al gorje mi, ko te ni pri meni.

Toga srca.

Oj ti sree, srce mlado,
Tiho, tiho, kaj žaluješ,
Kaj žaluješ, kaj toguješ,
Kaj veselje ti je vzelo?
Ali solnce te ne greje,
Ali luna ti ne sije,
Al cvetice ne cveto ti,
Al ne slišiš ptičkov peti,
Al prijatle si zgubilo,
Al po domu tak žaluješ?
Srce moje, kje veselje tvoje!
Še me gorko solnce greje,

Še zvezdice mi migljajo,
Še cvetice mi cvetejo,
Še poslušam ptičkov petje;
Nisem zgubilo prijatlov,
Tud po domu ne zdihujem.
Al cvetice, ptičkov petje,
Solnca svit, prijazna luna,
Zvezde krasne in prijatli
Za-me nemajo veselja;
Tud po domu ne žalujem,
Ampak rane so to druge
Strašne moje bolečine,
Ki mi jemljejo veselje.
Prostost sama jih ozdravi,
Prostost draga, oj predraga.
Ali zopet je dobiti
Sladke nadeje več nemam.
Torej bodem žalovalo,
Žalovalo, togovalo,
Dokler solze ne vsehnejo,
Dokler lice mi ne vpade,

Dokler žalosti ne počim.
Togo to seboj ponesem
Do gomile tje zeleno,
Tamkej še le pokoj najdem.

Poletni večer.

Beli den se zopet nagne,
Solnce jemlje spet slovó,
In v večernej zarji krasnej
Sveti jasno se nebó.

Kosci, žnjice se veselo
Na svoj dom povračajo,
Delo jih je utrudilo
Ter k početku zdaj gredó.

Zvona glas se zdaj začuje,
Po planjavi tje doni,
In kristjana opominja,
Da Marijo naj časti.

Luna mila spet smehljaje
'z za oblakov posveti ;
In večernica se krasna
Spet na nebu zablišči.

Zemlja v krilo se zavije
Črne, prtemne noči,
Mir po celej pa razširi
Krasnej se dolinici.

Rožice.

Ponosne spomladi
Po kitnej livadi
Cvetice stojé;
Prijetno dišijo
Nam razveselijo
Oko in srcé;
Al pride poletje
Posuši nam cvetje

Vse solnca tu žar,
In vele cvetice
Stojé zdaj samice,
Nam za-nj' ni več mar.

Cvetice dišeče,
Dekleta cveteče
V mladosti ste ve;
Povsod zaželjene,
Povsod obljubljene,
Časteva vas vse.
Ponosne deklice,
Src moških kraljice
Bežite možé,
Točile prevzetne,
Pa boste priletne
Še grenke solzé.

Spomini.

Kje je majhna, zala hišica,
Kjer sem den zagledal beli?
Kje je moja mila mamica,
Ki so tako sladko peli,
Ko v detinski dobi zali
Mene v zibci so zibali.

Kje košata zdaj je lipica,
Ki po letu me hladila?
Kje sreberna hladna vodica,
Ki se memo nje je vila?
Kje prijatelji so mili,
Ki z menoj se veselili?

Kje prekrasne so dolinice.
Kje dobrave so zelene,
Kjer sem pisane cvetičice

Trgal modre in romene,
Iz njih vence vil sem krasne
Prepevaje pesmi glasne.

Kje so tiste blage ptičice,
Pevke drobne, blagoglasne,
Ki so pele že ko zvezdice
So vtrinjale se prekrasne,
Ino kedar zora mila
Čez nebo se je razlila?

Kje vse druge še so rādosti,
Zabavljive mične, mile,
Ki so nekedaj me v mládosti
Zmirej tako veselile?
Ni jih! — deleč so od mene!
Oh! za zmir, za zmir zgubljene! —

Nada.

Spomladensko jutro krasno
V log je pisani vabilo,
Ko še solnce zoro jasno
Juterno je romenilo.

Tje, kjer cvetejo cvetice
Bele pisane, romene,
Tje, kjer pojô pesmi ptice
Blagoglasne, zaljubljene.

Tje, kjer sreberni hitijo
Zdenci skozi temne gaje,
In pod lipo žuborijo
Svoje skrivnosti šumljaje.

Tje, kjer se cvetic cvetica
V ranej sapi sprehajala,
Ona vsih devic kraljica
Deva mila, deva zala.

Kakor kri in mleko zala
Lica njena so ti bila,
Usta njena tako mala
Tako sladka, tako mila!

Prsi njene polne, snežne —
Da nikdar ne bi jih vidil! —
In nožice njene nježne!
Ž njo! sirota sem se snidil.

Pesem pojdi jo zaprosi,
Za srce naj da zdravila,
Naj pri srci mene nosi,
Dok ne skrije jo gomila.

Lambergar.

Kaj grom topov, zvonjenje glasno,
Kaj troblje glas, kaj petje krasno,
Kaj ljudstva krič in klic pomeni?
Al slavi god se, al knez se ženi?

Al zmaga čez sovraga se obhaja?
Zakaj junaku čelo ven'c obdaja?

Ne slavi god se, knez s' ne ženi,
Vse drugo krič in klic pomeni.
Obhaja se junaška zmaga,
Ki smo dobili jo čez vraga,
Junaku, ki rodila ga Slovenka
Prepeva v slavo se, zvoni in brenka.

Slovencev krepkih, pogumnih Hrvatov,
Junaških Srbov naših milih bratov
Nabral je tropič vrlo mali, —
Al vendar Turka ti so vgnali,
Ki ga je bilo kakor listja, trave
Prihrulo čez valove bistre Save.

Zato se čast mu denes peva,
Da krepko se povsod odmeva;
In pozno bo mu še donela,
Junaško delo pesem pela:

Oj slava, slava! našemu junaku
Oj slava, slava! našem' korenjaku!

Pijancu.

Bratec vedno si suh, čeravno zmirej ga
piješ; —
Imaš popolnoma prav, treba je suši močit'.

Mladenič na mogili.

Plači oko, solza teci,
Teci mi po vêlem lici,
Obžaluj mi ljubo milo,
Ki jo smrt mi je nemila
Tako zgodej pokosila.
Ona, ki je bila zala
Kakor zvezdica denica,

Ona, ki je bila mila
Kakor lunica tam blede,
Ona, ki je bila tenka
Kakor na planini jela,
Ona, ki je bila hitra
Kakor jelen po goščavi,
Spava sedaj v zgodnjem grobu,
V zgodnjem grobu, v hladnej zemlji.
Oh! za zmir se je ločila,
Me za zmir je zapustila.
Kaj sirota čem početi,
Kam čem iti, kam se deti?!

Toga deve.

Luna mila
Je razlila
Žarke svoje na zemljó ;
Brezštevilo
Razsvitlilo
Zvezdic jasno je nebó.

Deva zala
Se jokala
Je pri okenci sedé ;
Zdihovala
Togovala
Da zljajšala bi srcé.

Kaj žaluješ,
Kaj toguješ,
Kaj življenje ti greni ?
Kaj te žali,

Angelj zali,
Kaj okó se ti solzi?

Oh žalujem,
Oh togujem,
Zguba ker teži srcé ;
Smrt nemila

Pokosila
Drazega mi môga je.

* * *

Deva zala
Se jokala
Je pri okenci sedé.
Togovala,
Zdihovala
Dok ni poč'lo jej srcé.

Pesem matere.

Spavaj, spavaj dete milo,
Dete milo, dete drago,
Angelj sveti naj te čuva,
Senja naj se tebi sladko!
Zapri mi očesci mali,
Deni roki pod odejo ;
Spavaj, spavaj dete milo,
Dete milo, dete drago.
Kedar boš se pa naspalo
V log zeleni te ponesem ;
V log zeleni, kjer cvetice
Krasne cvetejo dišeče.
Tamkej rožic ti naberem,
Venček pisani ti spletem.
Te ponesem v gozd prijazni,
V gozd prijazni, v gozd zeleni,
Kjer so jagodice sladke,

Jagodice brala bova.
Te ponesem po dobravi,
Kjer pojejo tice drobne,
Tice drobne, pevke glasne.
Vjela bova tico drobno,
Drobno tico, pevko glasno.
Jo domu prinesla bova,
V kletko dela jo prekrasno,
Da doma nam' pela bode.
Spavaj, spavaj dete milo,
Dete milo, dete drago;
Angelj sveti naj te čuva,
Sènja naj se tebi sladko!
Roki deni pod odejo.
Spavaj, spavaj dete milo,
Dete milo, dete drago!

Srečna vožnja.

(Poleg Goethe-a)

Meglè razperšé se,
Nebó se zvedri,
Aeol odvezuje
Drhčeče vezi;
Pihljajo vetrovi,
Odjadra mornar.
Le urno! le urno!
Že val se delí,
Se bliža daljava,
Že kopno blišči!

Nekemu pesniku.

Pod oblake zletet' ponosno na svojem Pegazu
Hoče, in zmagati vse; — ali Pegaza vodit'
Revček ni naučen, in — o joj! — Pegaz
se spodtekne,
Jezdec telebi na tla — vbožec krvavi mu nos'

H koncu šolskega leta.

Bliža se že konec leta,
Bliža se presrečni čas,
Bliža se svoboda sveta --
Saj bo vendar prvi klas! —
Z Bogom potlej direktorji,
Všli za majhen bomo čas,
Z Bogom tudi profesorji,
Kar v lehrkörperji je vas.

Bukve bomo popustili,
In hladili si glavo ;
V zavičaje povrnili
Radostno se bodemo.
Bliža se že konec leta,
Se dijak ga veseli ;
Veselé se tud' dekleta,
Prišli bodo ljubčiki.

KAZALO.

Moja žalost	9
Na morji	10
Očevini	11
Sloveniji	12
Zavičaju	13
Na prostem	14
Slovenska zarja	15
Prešernu	16
Vodniku	17
Nekdaj in zdaj	18
Domovini	20
Savi	21
Večernji zvonček	23
Matere ste krivi	25
Zgubljena prostost	26
Trojni pozdrav	27
Toga srca	29
Poletni večer	31
Rožice	32
Spomini	34
Nada	36
Lambergar	37
Pijancu	39
Mladenič na mogili	39
Toga deve	41
Pesem matere	43
Srečna vožnja	45
Nekemu pesniku	46
H koncu šolskega leta	46